

8. Az *sóvágók iratása* után való napi sójokat az kamóra-ispánoknak igaz czédulájuk szerint, sine lucro, bocsássá el annak idejében, az mi engedelmünkéből.

9. Ha mi onnét az portusról valakinek conferálnánk sőt, vagy pénzt, ha szintén parancsolatunkat viszik is, semmit sem adjon, valamég szerelmes házastársunknak értésire nem lészen az dolog.

10. Az proventust adminisztrálja oda, azhová fogunk parancsolni.

11. Magának rationistaságára az régi fizetis adatik meg; készpénz tall. 22, búza cub. sax. 30, bor urna 40, zab cub. sax. nro 20.

12. Mivel az *tordai* papoknak s másoknak is járt deputációjok, azokat is annak idejében bocsássá el az régi szokás szerint.

13. Az *portusnak kapuja* bezároltatván, minekünk mindjárt rátiót adjon és pro sui expeditione exactorunktól vegye rátiójának extractusát; az examenben jelen legyen inspector hivünk.

14. Ország számára minden *hajótól* egy-egy tallért vegyen, az articulus continentíája szerint, és adminisztrálja praefectusunk kezében.

15. Mivel az portusi *pajták**), azmint magunk is látjuk, igen rosszak, azoknak is megépítése felől provideáljon.

16. Az deákok erős hittel legyenek kötelesek, mi is vigyázatunk mind hűségedre; mind reájok harminczadosunkkal, és ha valami fraus tanáltatik hűségtekben, érdemek szerént megbüntettjük.

Datum in civitate nostra Albensi, die 28. Maji, anno 1669.

Apaffy Mihály fejedelem kancelláriájának kiadványa az Orsz. Levéltár kincstári osztályának utasításai közt.

UTASÍTÁS A SZTRONGÁS JUHOK ÉS BÁRÁNYOK TÍZEDELÉSÉRŐL 1619-BEN. **)

Ad strongam deputatis vaivodis data instructio.

1. Az vajdász, deposito juramento, megemlékezvén hitekről s urukhoz való hűségekről; az faluban bemenvén, primum et ante omnia, abban az faluban lévő *soltiszt*, *beretint* magokhoz hivatván, azzal az járásbeli krajnikkal együtt, megesküdtessék és hitek után megexaminálják: abban az faluban lévő embereknek külön-külön mennyi dézsmára való *joha* volt, *kosa*, *báránya* s *kecskéje* abban az esztendőben; kiket. conscribálván, azután az embereket hivassák elől és modo simili, azokat is hit szerént, kinek-kinek abban az esztendőben mennyi dézsmára való *joha*, *báránya*, *kecskéje* volt, abban mennyit adott el, s jelen mennyi vagyon? És ha az *soltisz beretinei* relatiójok szerént comperialtatik, bene quidem, alioquin penig, mivel fraus et dolus nemini patrocinari debet, az két fő szomszédját megexaminálván, ha az csalárdságban találtatik, juxta emeritum megbüntessék és mindazokból az johokból;

*) Azaz *sóraktárak*.

**) A *sztronga* a mi rutheneinknél hegyeken, kosarakban tanyázó juhnyájt jelent, s a tizedet ott vette meg a földesúr.

az kik jelen vagynak, kecskékből és bárányokból, similiter az mit azokból eladott is, az régi szokás szerént, *megdézsmálják*, *dolo et fraude semotis*.

2. Az kik nem árendások, az urbáriumnak *continentiája* szerént, azoktól öreg juhokat, kosokat, kecskéket, jókot és kövéreket, egészségeseket vegyenek, *sine intermissione*, az régi szokás szerént, mind *soltisztól*, egész- és félhelyes jobbágytól és *beretintől*, ha penig az *decimát* egynehány számú juh, kecske és bárány *superálná*, tehát in *isto casu*, az vajdász, *juxta prestitutum juramentum*, mindenektől különkülön 4—4 pénzt szedjenek, melyet az vajdász az úr ő nagysága számára *reserválván*, *reá* számot tartisanak és *registrom* szerént róla számot is adjanak.

3. Helytől való *sajtot* in *specie ne* vegyenek, hanem minden sajtért, egész helytől 16 pénzt vegyenek, félhelytől 8-at, és az bárányoktól való sajtot az dézmához és jobbágyhoz való állapothoz képeést, hol öregbet, hol kisebbet; de jókat vegyenek.

4. Dézmába akár öreg juh, bárány és kos jutna megnyírve, és az gyapját levették volna rólok, tehát minden gyapjuért 10—10 pinzt szedjenek az úr számára, kikre jól számot tartisanak, *registrom* szerént róla számot is adjanak.

5. Minden faluban az *soltiszoktól*, *beretinek-től* és az *krajniktól*, hit szerént jól végére kell menni eleitől fogva abban az faluban *mészárosok*, *tőzsérek* *Lenygelországból* avagy másunnan, juhokat, kecskéket, bárányokat annak az falunak határára *hizlalás okáért* hajtottak volna, és ha ott találtnak, tehát azokat is *modo ut supra* *megdézsmálják*; ha penig az dézmával *elmentek* volna, avagy elmenni akarnának, és az az falu eféle dolgokat, az vajdáknak értésére idején nem adták volna, avagy nem akarnák, tehát *aféléket* az vajdák, *tanquam contumaces de merito* *megbüntessék*, és mindannyi juhnak, báránynak, kecskének, sajtnak s gyapjunak az árát azon az *falun* *megvegyék* és megis *birságolják*.

6. Hogy azmely faluban az vajdák *bemenni* akarnak, azelőtt két nappal két hites darabontot és egy *beretent*, elől, titkon, annak az falunak határára, *azhová* mennek, *elküldjenek*, kik annak az *falunak kosarának számát*, hány *kieje* és mennyi *marhája* lehet *azhoz* az *kosárhoz*, *conscribálják*, az vajdáknak *hitek* szerént *referálják*, és *arra is szorgalmatosan vigyázzanak*, hogy ha az dézmában vagy *eltagadnák*, vagy másunnan más falu határára, vagy az *megdézsmált embereknek juhok közte* *iktatnak* juhokat, tehát azkik *ilyek* *találtnak*, azokat *érdemek* szerént *megbüntessék* és az *eltagadott juhokat*, *bárányokat*, *kecskéket* az úr számára *tartsák*.

7. Hogy valamelyik *krajnik* *járását* az vajdák *jegyzték*, annak az *krajniknak* *járásából* ki ne *menjenek*, hanem mind az *birságokat* *kiszedjék* és *connumerálják*, az *bárányokat* *megválogassák*, az úr ő nagysága *közében* *valókot* *külön*, az úr ő nagysága *konyhájára* *külön*, és az *pénzre* *valókot* *külön-külön* *elválogatván*, azon *krajnik* *kezében* *számszerént* *adják*, *consignálják* és *annumerálják*.

8. Mivel sok *panaszok*, *controverziák*, *absentiák*, *proscriptiók* voltak ez *élmult zbuorkor* azokra *sedulo* *reávigyáztván*, az régi mód és *observatio* szerént, *juris ordine* *complanálják*, és ha mi *birság* *esik* mind

az zbuortól fogva eddig, s mind az akkorit diligenter kiszedjék, az igazat oltalmazzák, az adversáriust megbüntessék, iuxta delictum és az birságókot, az úr ő nagysága számára reserválják. Prout supra scriptum est.

9. Minthogy ez esztendőben sok helyeken az juh s az bárány igen elveszett, az tavalyi registrum nálók lévén, abból tudhatják meg, kiknél mennyi volt tavaly, s most mennyi vagyon, csak az szerént dézsmálják.

10. Az régi szokás szerént, *osztattunk bárányokat* s juhokat az jószágra *kitelettetni*. Némelyek causálják, hogy megholtak volna. Ebben így procedálatok, hogy azkiknél azmi bárányink vagy johaink voltak, ha az magáé megmaradt, az miénk aznak gondviseletlensége miatt, talám éhel holt meg, szükség, hogy azokért mindenik mást hasonlót adjon. Há kiknek penig az magóké is megholt, az miénk is azok között, annak kárát szenvednünk kell.

Ad extremum. Cuncta omnia et singula tum suprascripta, tum illis incumbencia, quarumque ad emolumentum illustrissimi domini domini nostri gratiosissimi esse forent, vel possent, fidei, curae, industriae, diligentiaequae vajvodarum committuntur, ut ipsi iuxta praestitutum ipsorum juramentum fidelitatisque homagium proventus, obventiones, eorumque accessoria in ipsa *agnorum decimatione* ipsi domini illustrissimi non solum percipere, reservare et conscribere, sed etiam justam et dignam rationem dare non recusabunt, nec intermittent. Actum et datum in curia nostra Homonensi, die 10. Junii, anno domini 1619.

Comes Georgius Drugeth de Homonná. s. k. (P. H.)

Eredetije az Orsz. Levéltár kincstári osztályának utasításai közt.

III. FERDINÁND CZÉHSZABÁLYZATA ÉS CZÍMERES LEVELE A MAGYARORSZÁGI POSZTÓNYÍRÓK RÉSZÉRE.

Wir Ferdinand bekennen und thuen kund, dass uns unsere liebe getreue Bürger und Meister, des ehrsamben löblichen und wohlversuchten Handwerks der Tuchschrer in unsern Königreich Hungarn unterthänigst zuerkennen geben, und demütig gebetten, ihnen ihr ehrsamb- und löbliches Handwerck zu befreyen. Als wollen Wir auss Römischer Macht, Gewalt, und Freyheit ihnen geben und verleyhen, dass Sie hinführo und zu ewigen Zeiten allwegen und auf den Tag des heyligen Ertz-Engels und Himmels-Fürsten St. Michaelis, sollen auss Römischer und unserer Kaiserlichen Mayestät Macht, Krafft, Gnad und Gewalt haben, Versammlung, Zusammenkunfft, Rath, Gericht und Capitel zu halten. Sachen und Händl des Handwerks betreffend zu vereinigen, und zu richten, zuvor und ehe solches Capitel vorgenommen, sollen alle Schleiffermeister und Gesellen sich in ein gewöhnliches Gotteshaus verfügen, und bey dem Ambt der Heyll. Mess ihr gebeth und opfer verrichten, nach verrichtem Ambt der Heyl. Mess, das Gericht und Capitel in einer benandten Behausung mit allem Fleys und Gerech-